

Menter Bro Ogwr

Cwmni Cyfyngedig drwy warrant rhif 5522274

Elusen gofrestredig 1112683

Datganiad ariannol

Am y flwyddyn yn gorffen 31 Mawrth 2023

MENTER BRO OGWR
1 Ebrill 2022 – 31 Mawrth 2023

CYNNWYS	TUD
Gwybodaeth Gweinyddol	3
Adroddiad y Cyfarwyddwyr	4
Adroddiad yr archwilwyr annibynnol	7
Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol	9
Mantolen	10
Nodiadau ar y cyfrifon	11

MENTER BRO OGWR

**Gwybodaeth am y Cwmni
am y cyfnod 1 Ebrill 2022 i 31 Mawrth 2023**

Enw'r Cwmni:	Menter Bro Ogwr
Cyfeiriad Cofrestredig:	Menter Bro Ogwr Tŷ'r Ysgol Pen yr Ysgol, Maesteg Penybont ar Ogwr CF34 9YE
Cyfarwyddwyr:	Daniel Lloyd Evans John Thomas Brian Roderick Rhiannon Dixon Margaret Thomas
Ysgrifennydd:	Amanda Jalne Evans
Rhif Cofrestredig :	5522274 (Cymru a Lloegr)
Archwllwyr:	Curtis Bowden & Thomas Cyfyngedig 9 Court Road Bridgend CF31 1BE

MENTER BRO OGWR

Adroddiad y Cyfarwyddwyr am y cyfnod 1 Ebrill 2022 i 31 Mawrth 2023

Mae'r Cyfarwyddwyr, sydd hefyd yn Ymddiriedolwyr yr elusen at ddiben deddfwriaeth cwmnïau, yn cyflwyno eu hadroddiad blynyddol a'r datganiadau ariannol archwiliedig am flwyddyn yn gorffen 31 Mawrth 2023.

Mae'r ymddiriedolwyr wedi mabwysiadu'r darpariaethau yn y 'Datganiad o Arferion a Argymhellwyd i Elusennau 2005' wrth baratoi'r adroddiad blynyddol a'r datganiadau yma.

Gweithredu

Mae'r cwmni yn cael ei weithredu yn ôl erthyglau a memorandwm Menter Bro Ogwr. Y Bwrdd sydd yn gyfrifol am arolygu holl waith a busnes yr elusen, gyda'r aelodau'n gweithredu fel Cyfarwyddwyr ac Ymddiriedolwyr. Etholir y Cyfarwyddwyr gan Gyfarfod Blynyddol Menter Bro Ogwr.

Cyfrifoldebau'r ymddiriedolwyr/cyfarwyddwyr

Mae'r ymddiriedolwyr/cyfarwyddwyr yn gyfrifol am baratoi'r Adroddiad Blynyddol. Mae hyn yn cynnwys cyfrifoldeb am baratoi'r datganiadau cyllidol yn unol a gofynion safonau cyfrifyddol y Deyrnas Unedig sy'n berthnasol. Mae cyfraith elusennau'r Deyrnas Unedig yn mynnu bod yr ymddiriedolwyr yn darparu datganiadau cyllidol am bob blwyddyn sy'n rhoi darlun gwir a theg o gyflwr yr elusen ac o incwm a thraul yr elusen am y cyfnod hwnnw.

Wrth baratoi'r datganiadau cyllidol mae disgwyl i'r ymddiriedolwyr:-

- dewis polisiau cyfrifyddol addas ac yna eu cymhwyso'n gyson;
- gwneud gosodiadau sy'n rhesymol a chall;
- dweud fod safonau cyfrifyddol perthnasol a Datganiad Ymarferion a Argymhellwyd wedi cael eu dilyn heblaw am unrhyw wriadau materol sydd wedi ei datguddio a'u hesbonio yn y datganiadau cyllidol;
- darparu datganiadau cyllidol ar sail busnes oni bai ei bod yn anaddas i gymryd yn ganiataol y bydd yr elusen yn parhau mewn busnes.

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gadw cyfrifon priodol sy'n datgelu gyda chywirdeb rhesymol ac ar unrhyw adeg gyflwr cyllidol yr elusen ac i'w galluogi i sicrhau bod y datganiadau cyllidol yn cydsynio a'r Ddeddf y Cwmnïau 2006. Maent hefyd yn gyfrifol am sicrhau asedau'r elusen a chan hynny i gymryd camau rhesymol i atal ac i ddarganfod twyll ac afreoleidd-dra arall.

Mor belled ag y mae'r ymddiriedolwyr yn gwybod:

- does dim gwybodaeth perthnasol i'r archwiliad y mae'r archwilwyr yn anymwybodol ohono;
- Cymierodd yr ymddiriedolwyr y camau priodol i ddatgan eu bod yn ymwybodol o holl wybodaeth yr archwiliad ac i sicrhau bod y wybodaeth hon yn hysbys i'r archwilwyr.

Adolyglad Risg

Mae'r Bwrdd Rheoli wedi paratoi cofrestr risg sydd yn cynnwys risgiau fel parhad y Fenter, materion ariannol, lechyd a Diogelwch, staffio a'r amgylchedd ac i sicrhau bod y camau priodol yn bodoli i leihau ar y risgiau hynny.

Amcanion a Gweithgareddau

Amcanion yr elusen yw i hybu addysg a gwybodaeth cyffredinol y gymuned drwy hyrwyddo'r iaith Gymraeg.

Mae'r Fenter yn darparu ystod eang o wasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg ym Mwrdeistref Penybont ar Ogwr a'r cyffiniau. Celr braslun o'r gwaith ar safle gwe y Fenter www.menterbroogwr.cymru.

Mae Menter Bro Ogwr yn rhan bwysig o fywyd yr ardal ac yn cydweithredu gyda'r Cyngor Sir a nifer o fudiadau lleol. Yn ystod y flwyddyn datblygwyd nifer o weithgareddau a digwyddiadau er mwyn hybu'r defnydd o'r Gymraeg ymhlith Cymry Cymraeg a Dysgwyr. Mae nifer o brosiectau eraill hefyd wedi eu cyflawni ym myd busnes a gofal plant ac mae'r Fenter o hyd yn chwilio am gyfleoedd newydd i hybu'r Gymraeg.

Mae'r Fenter yn ddolchgar i Lywodraeth Cymru a'r Cyngor Sir am eu cefnogaeth ariannol i weithgareddau'r Fenter. Hefyd rhoddwyd oriau o walth gan wirfoddolwyr sy'n gweithredu ar bwyllgorau'r Fenter ac yn gweithio ar brosiectau'r Fenter. Dymuna'r cyfarwyddwyr ddolch i bawb a gefnogodd y Fenter yn ystod y flwyddyn.

Mae'r Cyfarwyddwyr yn falch i gyflwyno'r adroddiad yma a'r adroddiad ariannol o weithgarwch y Fenter. Mae'r cyfarwyddwyr wedi cymeradwyo yr adroddiad.

Budd cyhoeddus

Mae holl walth Menter Bro Ogwr yn cael ei gynllunio er budd y cyhoedd. Prif amcan y Fenter yw i hybu addysg a gwybodaeth cyffredinol y gymuned drwy hyrwyddo'r iaith Gymraeg. Gwneir hyn drwy drefnu gweithgareddau a digwyddiadau sy'n agored i'r cyhoedd. Mae'r gweithgareddau a digwyddiadau yn rhoi cyfle i bobl o bob oed gymdeithasu a gwella eu sgiliau cyfathrebu a mwynhau mewn awyrgylch cyfeillgar. Rhoddir cyhoeddusrwydd eang i'r ddarpariaeth ac anogir pobl newydd i gymryd rhan. Mae galw cynyddol am y ddarpariaeth oddi wrth y cyhoedd ym mhob rhan o'r Sir.

Ni chodir tâl am rai o'r gweithgareddau a phan mae angen codi tâl rhoddir cefnogaeth i ddefnyddio'r cymorth daliadau sydd ar gael i leihau'r gost i bobl sy'n methu talu'r pris llawn.

Polisi Arian Wrth Gefn

Mae'r ymddiriedolwyr wedi ystyried anghenion yr elusen am arian wrth gefn yn unol â chanllawiau a roddwyd gan Gomisiwn yr Elusennau ac wedi mabwysiadu y polislau canlynol:

Polisi Cronfa Arian Wrth Gefn

Mae angen cronfa arian wrth gefn i

- (a) gael arian i'w glustnodi ar gyfer prosiectau arbennig er mwyn eu datblygu neu wireddu mewn cyfnod byr ac
- (b) i sicrhau fod arian ar gyfer costau gweinyddu a chynnal sy'n galluogi'r elusen i weithredu yn arbennig yn ystod y cyfnod ar ddechrau blwyddyn ariannol newydd ac
- (c) Polisi yr ymddiriedolwyr yw y dylai'r Gronfa Arian Wrth Gefn fod oddeutu 14% - 18% o'r gwariant anghyfyngedig.

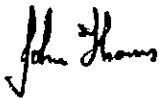
Ar ddiwedd Blwyddyn Ariannol 2022/23

Y gweddill oedd

Anghyfyngedig £25,801 Cyfyngedig £0

Mae'r arian wrth gefn, sef £25,801 yn ddigonol i gynnal yr elusen dros gyfnod byr. Roedd yn 23% o'r gwariant anghyfyngedig yn 2022/23

Arwyddwyd ar rhan y cyfarwyddwyr gan:

Cyfarwyddwr

01 Hydref 2023

Swyddfa gofrestredig:
Menter Bro Ogwr
Tŷ'r Ysgol
Pen yr Ysgol,
Maesteg
Penybont ar Ogwr
CF34 9YE

ADRODDIAD YR ARCHWILYDD ANNIBYNNOL I AELODAU MENTER BRO OGWR

Rydym wedi archwilio datganiad ariannol Menter Bro Ogwr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 o Mawrth 2023 sy'n cynnwys y datganiad o weithgareddau ariannol, a'r fantolen a'r nodiadau cysylltiedig. Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi, yw'r gyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig (Arfer Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig).

Paratowyd yr adroddiad hwn i ymddiriedolwyr yr elusen, fel corff, ac ar eu cyfer hwy yn unig, yn unol ag Adran 144 Deddf Elusennau 2011. Ymgwymerwyd â'n gwaith archwilio fel y gallwn ddatgan i ymddiriedolwyr yr elusen y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu datgan iddynt mewn adroddiad archwilydd a heb fod at unrhyw bwrpas arall. I'r graddau llawnaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn cymryd cyfrifoldeb i unrhyw un ac eithrio'r elusen ac ymddiriedolwyr yr elusen fel corff, am ein gwaith archwilio, neu am y barnau a ffurfiwyd gennym.

Priod gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr a'r Archwilwyr

Fel yr esbonnir yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr, y mae'r ymddiriedolwyr (sydd hefyd yn gyfarwyddwyr y cwmni at ddibenion y gyfraith cwmnïau) yn gyfrifol am baratoi Adroddiad Blynnyddol yr Ymddiriedolwyr a'r datganiadau ariannol yn unol â'r gyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig (Arfer Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig) ac am fod yn fodlon bod y datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg.

Mae'r ymddiriedolwyr wedi dewis i'r datganiadau ariannol gael eu harchwilio yn unol â Deddf Elusennau 2011 yn hytrach na Deddf Cwmnïau 2006. Yn unol â hynny, rydym wedi ein penodi fel archwilwyr o dan Adran 144 o Ddeddf Elusennau 2011 ac adroddwn yn unol ag adran 154 y Ddeddf honno. Ein cyfrifoldeb ni yw archwilio'r datganiadau ariannol a datgan barn arnynt yn unol â'r gyfraith berthnasol ac â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (Y DU ac Iwerddon). Y mae'r safonau hynny'n ei gwneud yn ofynnol i ni gydymffurfio â Safonau Moesegol y Bwrdd Arferion Archwilio ar gyfer Archwilwyr.

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Rhoddir disgrifiad o gwmpas archwiliad o ddatganiadau ariannol ar wefan y Bwrdd Arferion Archwilio www.frc.org.uk/apb/scope/private.cfm

Barn

Yn ein barn ni:

- mae'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa materion y cwmni elusennol ar 31 Mawrth 2023 ac o'i adnoddau sy'n dod i mewn ac o ddefnyddio adnoddau, gan gynnwys ei incwm a'i wariant, ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- Mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi'n briodol yn unol ag arfer Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig; ac
- Mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi yn unol â Deddf Cwmnïau 2006.

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL I AELODAU MENTER BRO OGWR

Materion y mae'n ofynnol i ni gyflwyno adroddiad arnynt drwy eithriad

Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd o ran y materion canlynol, y mae Deddf Elusennau 2011 yn gofyn i ni gyflwyno adroddiad i chi arnynt, os barnwn:

- fod y wybodaeth a roddir yn Adroddiad Blynyddol yr Ymddiriedolwyr yn anghyson mewn unrhyw ffordd o bwys â'r datganiadau ariannol; neu
- na chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol; neu
- nad yw'r datganiadau ariannol yn cyfateb i'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- Nid ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae arnom eu hangen ar gyfer ein harchwillad.

30-11-2023

Stephen Davies

Archwiliwr Annibynnol

Ar gyfer : Curtis Bowden & Thomas Cyfyngedig

Cyfrifwyr Startredig Ardystiedig a

Archwilwyr Statudol

9 Court Road

Penybont ar Ogwr

CF31 1BE

Menter Bro Ogwr

Cwmni cyfyngedig trwy warant rhif: 5522274

Elusen gofrestredig rhif: 1112683

Datganiad o Weithgareddau Ariannol

Incwm a Gwariant am y Flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2023

	Cronfeydd Anghyfyngedig	Cronfeydd Cyfyngedig	Cyfanswm 2022/2023	Cyfanswm 2021/2022
Adnoddau a dderbyniwyd				
Grantiau	87,406		87,406	81,576
Rhoddlon	-		-	-
Llog Banc/CIC	55		55	-
Incwm Codi Arian	25790		25790	72178
Incwm arall	-		-	-
Cyfanswm derbyniwyd	113,251		113,251	153,754
Adnoddau a wariwyd				
Elusenol uniongyrchol				
Gweithgaredd	105,197		105,197	138,716
Costau Cynnal	1,829		1,829	1,906
Gwariant arall				
Cyhoeddusrwydd				7
Rheoli a gweinyddu	3,394		3,394	2,568
Slop Yr Hen Bont				
Cyfanswm a wariwyd	110,420		110,420	143,197
Adnoddau net a dderbyniwyd				
	2831		2831	10,556
Balansau a ddygwyd ymlaen				
	22,970		22,970	12,414
Balansau a gariwyd ymlaen	25,801		25,801	22,970

Mae'r datganiad o weithgareddau ariannol yn cynnwys yr holl enillion a cholledion y flwyddyn

Mae'r holl weithgareddau'n parhau.

Menter Bro Ogwr

Cwmni cyfyngedig trwy warant rhif: 5522274

Elusen gofrestredig rhif: 1112683

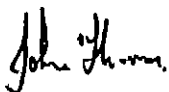
Datganiad o Welthgareddau Ariannol

Mantoln ar 31 Mawrth 2023

	2023	2022
	£	£
Asedau Sefydlog		
Asedau Anghyfyddadwy		
Asedion Cyfyddadwy		
Buddsoddiadau		
Cyfanswm asedion sefydlog	-	-
Asedion Cyfredol		
Stociau		
Dyledwyr	-	-
Arian yn y Banc ac mewn llaw	25,801	22,970
Cyfanswm asedion cyfredol	25,801	22,970
Credydwyr tymor byr	-	-
Asedion Cyfredol Net	25,801	22,970
Cronfeydd		
Cronfeydd anghyfyngedig	25,801	22,970
Cronfeydd cyfyngedig		
Cyfanswm y Cronfeydd	25,801	22,970

Mae'r datganiadau ariannol yma wedi eu paratoi yn ôl y darpariaethau arbennig yn Rhan VII o ddeddf y Cwmnïau 2006 yn ymwneud â chwmnïau bach ac yn unol â Safonau Cymwys ar gyfer Endidau Bach (Ebrill 2008)

Cymeradwywyd y cyfrifon gan y Cyfarwyddwyr ac fe'u harwyddwyd ar eu rhan gan:

TAISORAYDD.

1. 10. 23

MENTER BRO OGWR

Nodiadau i'r Datganiad Ariannol

Polisiau cyfrifo

Y sail cyfrifo

Mae'r datganiadau ariannol hyn wedi eu paratoi o dan y confensiwn costau hanesyddol ac yn unol a safonau cyfrif cymwys ar gyfer Endidau Bach (mewn grym Ebrill 2008). Dilyniir hefyd y Ddeddf Elusennau 2011 a'r datganiad o ymarferion a gynhwysir yn 'Adrodd a Chyfrifo am Elusennau: Datganiad o Arferion a Argymhellwyd i Elusennau (SORP)' a gyhoeddwyd ym Mawrth 2005.

Incwm Gwirfoddol

Derbyniwyd incwm gwirfoddol mewn ffurf rhoddion ac fe gynhwysir yn llawn yn y Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol pan yn ddyledus. Ni chynwysir yn y cyfrifon gwerth y gwasanaeth a roddwyd gan wirfoddolwyr gan nad ydym yn gallu mesur y swm gan ddibynadwyaeth digonol. Caiff incwm o fuddsoddiadau eu credydu wrth eu derbyn.

Dibrisiant

Nid yw'r tir yn cael ei ddibrisio. Dibrisir asedlon sefydlog y cwmni ar raddfeydd er mwyn lleihau cost yr ased, llai eu gwerth gweddilliol, dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased fel a ganlyn: Offer a chyfarpar 33.33% ar gost

Grantiau

Caiff grantiau eu cynnwys yn y Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol pan yn ddyledus.

Treth

Mae Menter Bro Ogwr yn elusen gofrestredig ac felly yn rhydd o dalu treth corfforaethol ar ei weithgareddau elusennol.

Menter Bro Ogwr

Cwmni Cyfyngedig drwy warrant rhif 5522274

Elusen gofrestredig 1112683

Derbyniadau a Threuliau am y Flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2023

Derbyniadau

Llywodraeth Cymru	62,400.00
Clwb ar ol ysgol	17421
Gweithgareddau	5340
Yr Hogwr	4729
Canolfan Dysgu Cymraeg	
Genedlaethol	1000
Haf o Hwyl	9686
Grant Strategaeth Llywodraeth Cymru	3000
Cyngor Pen-y-bont	9620
Cadw	0

Cyfanswm **£113,196**

Cadw	0
Llog cyf cadw/CIC	£55

Cyfanswm £113,251

Cyfanswm Derbyniadau **113,251**

Treuliau

Cyflogau	88,669
Telthio / Treuliau	855
Swyddfa	991
Nwy a Trydan	186
Dŵr	652
Clyblau ar ôl Ysgol	4,706
Yswiriant	1,275
Aelodaeth	1,000
Ffôn	2,034
Gweithgareddau	5,628
Yr Hogwr	4,610
Hyfforddiant	528
Easystore/Titan	1,200
Costau Banc	85.94
cadw	0

Cyfanswm **110,420**

Gwariant Cyfrif Cadw 0

Cyfanswm 110,420

Cyfanswm Treuliau **110,420**

CRYNODEB

Cronfa Anghyfyngedig

Cyfanswm derbynwyd	113,251
Cyfanswm a wariwyd	110,420
Adnoddau net a dderbynwyd	<u>2831</u>
Balans dygwyd ymlaen	22,970
Balans gartwyd ymlaen	<u>25801</u>

ADRODDIAD BLYNYDDOL 2022 - 2023

MENTER BRO OGWR

Hybu a hyrwyddo'r defnydd o'r iaith Gymraeg drwy gydweithio â mudiadau, cymdeithasau, busnesau, dysgwyr ac ysgolion. Bwriad y Fenter yw codi profil yr iaith Gymraeg yn y sir gan gynyddu cyfleoedd trigolion o bob oedran i ddefnyddio'r Gymraeg mewn amrywiaeth o feysydd.

RHAGAIR

Ar ddiwedd blwyddyn heriol ond arloesol, mae'n bleser cael cyflwyno Adroddiad Blynjddol Menter Bro Ogwr am y flwyddyn 2022-23, blwyddyn y gwelsom newid syfrdanol i'n gwasanaethau a bywydau ein cymunedau.

Ni ellid ymgymryd â'r her heb deyrngarwch ac ymrwymiad y staff, swyddogion, aelodau'r Is-bwyllgor a'r Bwrdd Rheoli, gwirfoddolwyr a phartneriaid fel ei gilydd. Bu nifer o ddatblygiadau cyffrous yn ystod y flwyddyn ddiwethaf yn seiliedig ar gynlluniau newydd, ymateb i ofynion cymunedau lleol ac wrth gwrs heriau ôl-ffeithiau'r pandemig.

Llwyddodd y Fenter i ddenu dros £113,000 o gyllid tuag at wasanaethau cyfrwng Cymraeg yn y Sir yn ystod y flwyddyn sy'n cynnwys grantiau a chytundeb gan Gyngor Pen-y-bont, Llywodraeth Cymru, Canolfan Dysgu Cymraeg Cenedlaethol, a ffioedd gofal plant.

Manteisiwyd ar weithio mewn partneriaeth, a hynny mewn perthynas â nifer o fudiadau a sefydliadau yn lleol, yn sirol ac yn genedlaethol.

Lansiwyd nifer o gynlluniau a phrosiectau cyffrous yn ystod y flwyddyn.

Mae ein dyled ni'n fawr i aelodau Bwrdd Rheoli Menter Iaith Bro Ogwr am eu hymroddiad a'u harweiniad parhaol ac am eu cadernid a'u cefnogaeth, i dîm o staff brwdfrydig am eu cydweithrediad ac i'r llu o wirfoddolwyr gweithgar am eu cyfraniad a'u cefnogaeth.

PWY YDYM NI: CWRDD Â'R STAFF

Amanda Jaine Evans

Prif Swyddog

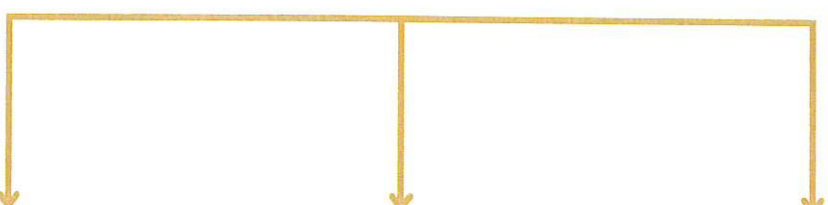
Kath Campbell

Swyddog
Gwasanaethau Plant
a Theuluoedd

Ieuan Dixon

Swyddog Cymunedol

Sophie Williams

Uwch-weithiwr
Chwarae

Mari Lewis

Gweithiwr Chwarae

Lilly Corless

Gweithiwr Chwarae

PWY YDYM NI: BWRDD RHEOLI

Daniel Lloyd Evans

Cadeirydd

Rhiannon Dixon

Is-gadeirydd

John Thomas

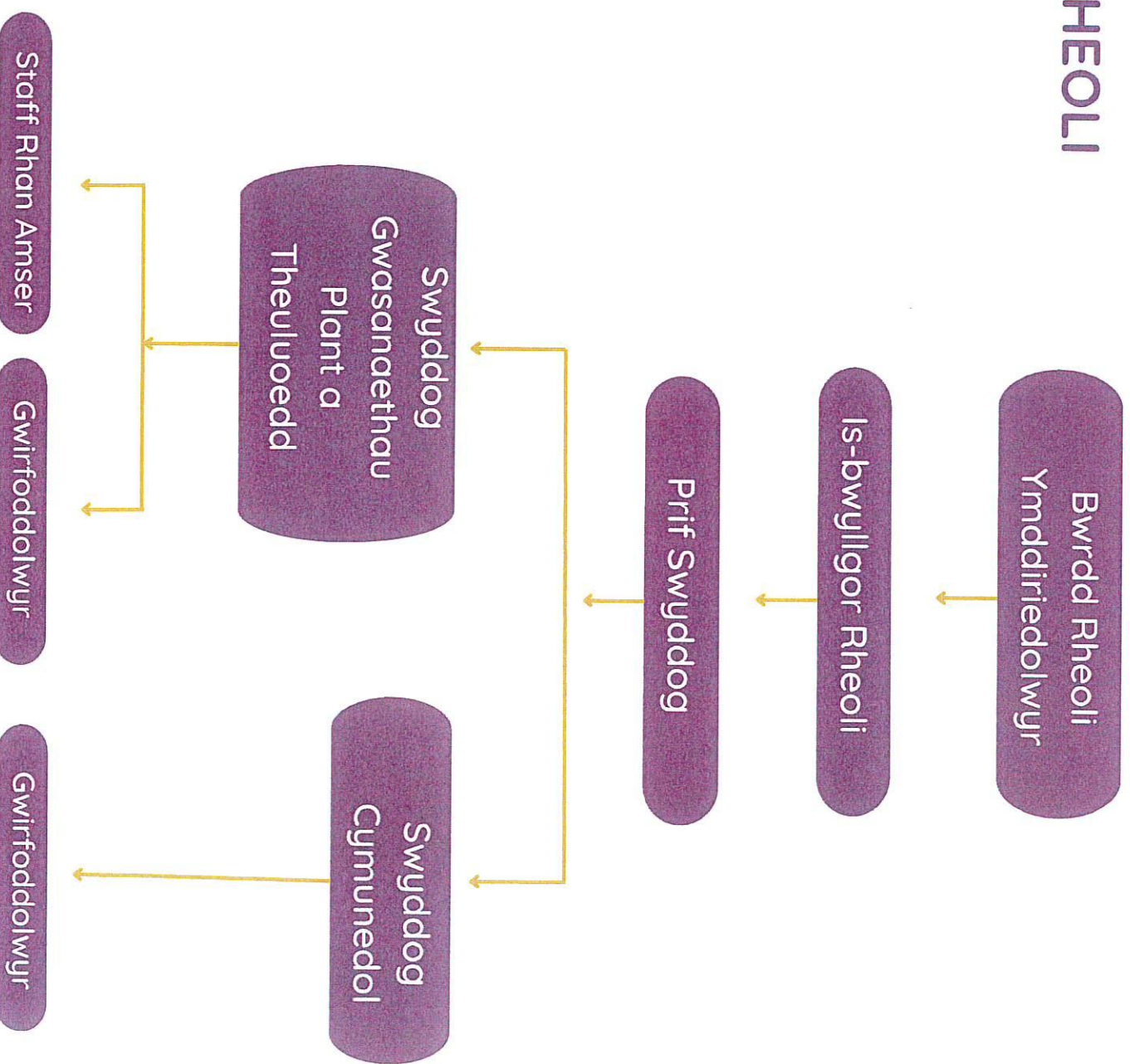
Trysorydd

Brian Roderick

Margaret Thomas

Amanda Jaine Evans

Ysgrifennydd y Cwmni

CYNLLUN GOFAL PLANT MENTER BRO OGWR

Menter Bro Ogwr yw'r unig ddarparwr cynlluniau gofal y tu allan i'r ysgol trwy gyfrwng y Gymraeg yn Sir Pen-y-bont ar Ogwr. Rydym yn cynnal Clwb Bananas yn Ysgol Gymraeg Bro Ogwr, sy'n hynod o lwyddiannus. Mae'r clwb ar agor yn ystod tymor yr ysgol yn unig ac yn cynnig lle i 16 o blant fynychu'r clwb bob sesiwn, o ddydd Llun i ddydd Gwener. Mae 42 o blant wedi manteisio ar y gwasanaeth hwn eleni.

Mae'r ddarpariaeth yn rhoi cyfle allweddol i gynnig gwaith cyfrwng Gymraeg i siaradwyr Gymraeg y Sir a'r cyfle i bobl ifanc ennill cymwysterau yn y maes sy'n sicrhau gwaith lleol trwy gyfrwng y Gymraeg iddynt.

Rydym yn ddiolchgar iawn i'n Swyddog Gwasanaethau Plant a Theuluoedd, Kath Campbell, am ei gwaith wrth gefnogi ein staff gofal a sicrhau ein bod yn cyflawni gwasanaeth o safon uchel, trwy gyfrwng y Gymraeg i deuluoedd y Sir.

Rydym wedi bod yn gweithio'n ddiflino eleni i sicrhau agor clwb ar ôl ysgol arall yn Ysgol Cynwyd Sant, sydd i fod i agor ym mis Ebrill 2023.

GWEITHGAREDDAU PLANT A PHOBL IFANC

Dros **375** yn cymryd rhan
8 o glybiau wythnosol

Dros **230** o weithgareddau wyneb yn wyneb

Yn ystod y tymor ysgol ac yn ystod y gwyliau ysgol, rydym yn cynnal gweithgareddau amrywiol ar gyfer plant oedran ysgol gynradd i fwynhau, gwneud ffrindiau newydd a defnyddio'r Gymraeg. Mae'r gweithgareddau hyn yn cynnwys clwb ceidwaid, clwb pêl-rwyd, clybiau celf a chrefft, clybiau sbort a sbri, cynlluniau chwarae, Cwis Dim Clem, Dawns Haf a mwy.

Rydym yn gweithredu gwasanaeth leuencid cyfrwng Cymraeg ar gyfer pobl ifanc y Sir. Cyflogir Swyddog Cymunedol amser llawn, yn Ysgol Gyfun Gymraeg Llangynwyd. Mae'r Swyddog yn gyfrifol am ddatblygu cyfleoedd a gweithgareddau cyfrwng Cymraeg ar gyfer pobl ifanc ar draws y sir y tu allan i oriau ysgol ac yn ystod y gwyliau ysgol. Mae'r gweithgareddau hyn yn cynnwys sesiynau Pop-up, clybiau wythnosol, cyfleoedd i wirfoddoli a theithiau amrywiol.

Noson Ddathlu'r Mentrau Iaith ym mis Ionawr 2023. Mae'r noson yn dathlu gwaith y Mentrau Iaith ar draws Cymru ac yn cynnwys amrywiaeth o weithgareddau a digwyddiadau i ddathlu'r iaith Gymraeg. Roedd y Fenter yn falch iawn o gyrraedd y 3 uchaf yn y categori Plant a phobl ifanc ar gyfer y sesiynau Pop-Up rydym wedi'u cynnal yn y gymuned.

Mae Clwb Ceidwaid Coetir yn weithgaredd dan oruchwyliaeth iawn sy'n anelu at gae ein plant oddi ar y soffâ ac yn profi ac yn mwynhau'r awyr agored fel y gwnaethon ni ar un adeg. Mae Clwb Ceidwaid Coetir yn caniatáu i'ch plentyn a'i ddychymyg redeg yn wylt.

Gyda ni, gall eich plant fwynhau gweithgareddau llawn hwyl megis helfa prŷfed, adeiladu ffâu, gwylt grefft sylfaenol, sbotio bywyd gwylt, cadwraeth cefn gwlad a llawer llawer mwy.

Clybiau clinio yn Ysgol Gyfun Gymraeg Llangynwyd. Mae'r ddarpariaeth hon yn hanfodol i'r bobl ifanc sydd dan anfantais ac nad oes ganddynt fynediad at ddarpariaethau leuencid cyfrwng Cymraeg lle maent yn byw.

Mae'r sesiynau'n rhoi cyfle i bobl ifanc gymryd rhan mewn darpariaethau addysgiadol, mynegiannol, cyfranogol a grymusol.

GWEITHGAREDDAU TEULU

Dros **190** yn cymryd rhan

Dros **10** o weithgareddau wyneb yn wyneb

5 o gyrsiau/sesiynau i rieni.

Mae cynnig gweithgareddau i'r teulu cyfan yn flaenoriaeth i'r Fenter ac yn ystod y flwyddyn, darparwyd diwrnodau a gweithdai yn arbennig i deuluoedd. Yn ogystal â hyn, darparwyd nifer o gyrsiau i rieni fanteisio ar y cyfle i ddysgu Cymraeg i'w hannog i'w defnyddio yn y cartref gyda'u plant.

Mae'n allweddol bod cyfleoedd cyfrwng Cymraeg ar gael i blant a'u teuluoedd er mwyn sicrhau cyswll â'r Gymraeg. Bu'r cyfleoedd yn cynnwys ein sesiynau stori a chrefft ar draws nifer o lyfrgelloedd y Sir, cyfres o helfeydd yn y parc gyda themâu gwahanol, celf a natur, gweithdai Calan Gaeaf, hwyl a sbîr Nadolig, stori gyda Siôn Corn, dathlu Santes Dwynwen, cyfleoedd cymdeithasu yn ystod gwyliau'r haf o dan ein prosiect hwyl a sbri, a mwy.

Bu ein cyrsiau yn cynnwys sesiynau Bocs sensori babi a fi, Bytis Bygis, cwrs Cymraeg yn y Bag, Cwrs Magi Ann a chwrs Cymraeg yn y Cartref.

Bocs Sensori babi a fi
Rhaglen 4 wythnos
Creu tegan synhwyrdd, canu a stori!
Mae teganau synhwyrdd yn helpu plant i ysgogi eu synhwyrau a all eu helpu i ddysgu. Fel y mae'r enw'n awgrymu, mae'r teganau hyn sydd wedi'u dylunio'n arbennig yn ysgogi'r pum synnwyr, sef clyw, cyffwrdd, arogl, blas ac ymddangosiad. A gall datblygu gweithgareddau hwyllog gan ddefnyddio teganau synhwyrdd fod c gymorth mawr.

Cymraeg yn y Bag! - Sesiynau cefnogi rhieni gyda'r Gymraeg.

Cwrs 6 wythnos i deuluoedd ymunno â ni i ddysgu uchydig o Gymraeg wrth gael hwyl Teuluoedd yn cael cyfle i ddarllen straeon Magi Ann a chymryd rhan mewn gweithgareddau fel:
Dysgu geiriau syml i'w defnyddio yn y tŷ
Dysgu caneuon
Mynd â gweithgareddau odref i'w gwneud fel teulu yn y tŷ

CYFLEOEDD I OEDOLION

Dros 95 o oedolion

Dros 95 o weithgareddau wyneb yn wyneb

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, trefnwyd gweithgareddau wythnosol ac achlysurol i oedolion. Mae sawl gweithgaredd i ddysgwyr i gael ymarfer a datblygu eu Cymraeg.

Bu'r cyfleoedd hyn yn cynnwys boreau a phrynhawniau coffi, coffi a chlonc ar-lein, Cam Ymlaen, Mwynhau'r Gymraeg ar droed, taith i Eisteddfod Genedlaethol Tregaron Ceredigion, Gorau Canu Cyd-ganu, Swper Nadolig, Dathlu'r Hen Galan, Cwrs Ymwybyddiaeth Iaith, Noson Cawl a Chân a mwy. Yn ystod y flwyddyn, mynychodd 97 o oedolion ein sesiynau cymdeithasu.

Mae'n bwysig nodi ein bod wedi derbyn cefnogaeth ac ymrwymiad diffuant oddi wrth ddysgwyr y sir ers cychwyn y Fenter ac, erbyn hyn, mae grŵp craidd o ddysgwyr yn mynychu pob gweithgaredd a gynigir. Mae'r Fenter hefyd yn gweithio'n agos gyda Dysgu Cymraeg Morgannwg wrth lunio ei raglen o gyfleoedd i ddysgwyr.

Mae hi'n bwysig iawn i'r Fenter ein bod yn cynorthwyo ac yn cefnogi mudadau eraill yn lleol sy'n hyrwyddo'r Gymraeg. Buom felly yn cefnogi Coleg Penybont ac wedi darparu sesiwn ar waith y Fenter i Gymdeithas Porthcawl.

Mae grŵp Cam Ymlaen yn cwrdd yn wythnosol i gerdded a sgwrsio yn Gymraeg. Rydym yn cwrdd bob dydd Gwener i fynd am dro hamddenol am ryw ¾ awr awr cyn cael paned. Os bydd y tywydd yn rhy ddiflas gerdded, rydym yn dal i gwrdd yn y coffi am goffi a chyflie i sgwrsio.

Ystyrir bod cerdded yn un o'r ffyrdd gorau i chi ymarfer eich corff ac mae'n gallu helpu pawb i fyw bywyd hapus ac iach.

lechydd

Mae cerdded yn weithgaredd pob dydd, normal. Mae pobl yn anghofio ei bod hi'n ffordd dda iawn o gadw'n heini. Mae'n gallu helpu ni i gadw'n iach a chadw ein pwysau i lawr ac mae'n rhoi egni i ni (sydd yn gwneud ni deimlo'n wych!).

Meddwl

Fel gyda phob math o ymarfer corff, pan 'dyn ni'n cerdded, mae ein hymennydd yn rhyddhau cemegolïo sy'n gwneud i ni deimlo'n dda. Mae cerdded, yn enwedig cerdded ym myd natur, yn gallu helpu ni gyd phethau fel iselder a gorbryder.

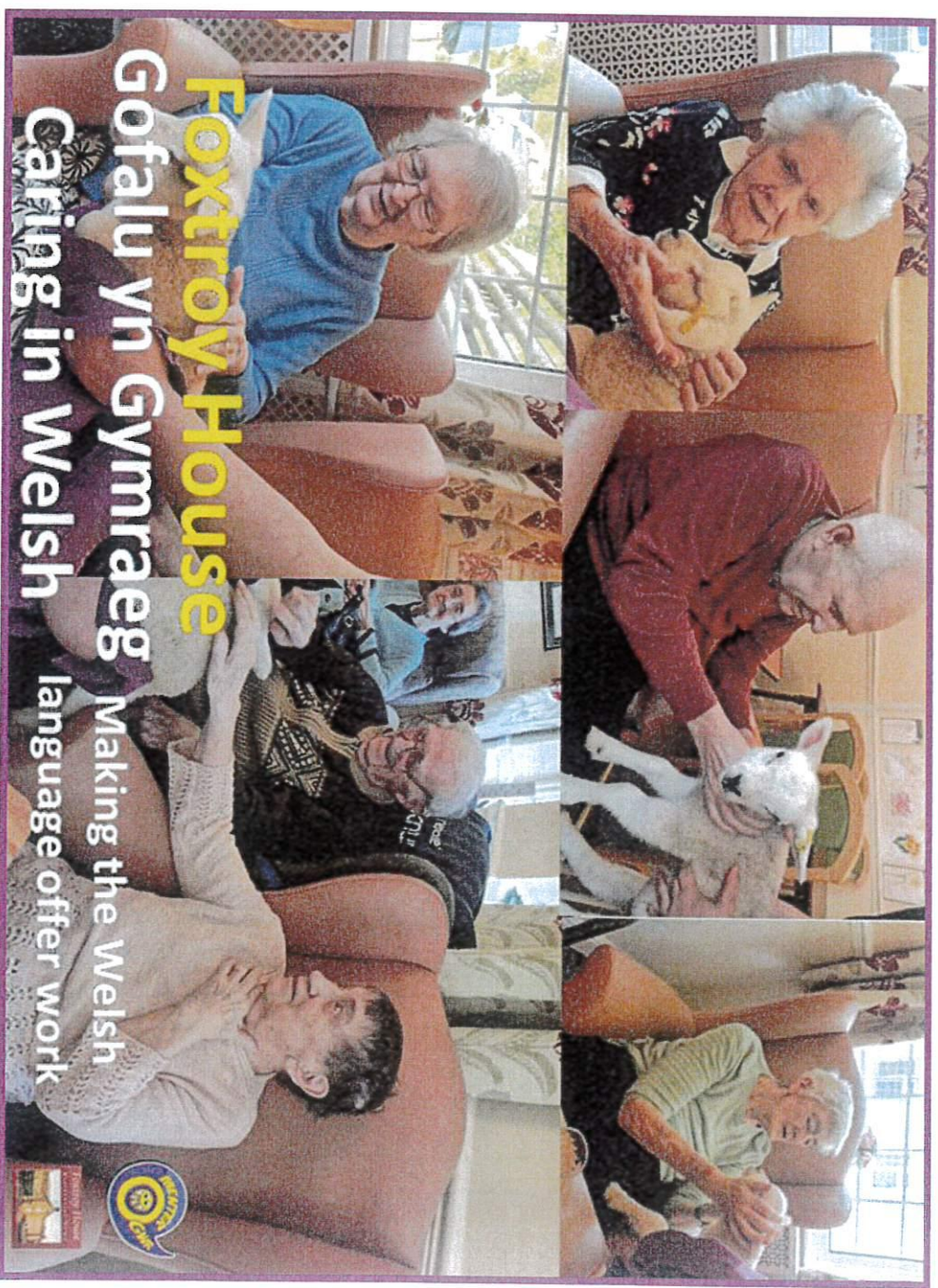

GOFALU YN GYMRAEG

Prosiect ar y cyd rhwng Menter Bro Ogrwr a chartref preswyl Foxtroi House yw 'Gofalu yn Gymraeg'. Nid yw'r Fenter wedi gallu ymweld â'r cartref ers y pandemig, ond roeddem yn falch iawn o allu aildechrau cynnig y gwasanaeth hwn eleni i 19 o drigolion a 6 o staff. Rydym yn ymweld â'r cartref i gynnal gweithgareddau wythnosol i drigolion yn ymwneud â'r iaith Gymraeg a'i diwylliant.

Mae staff Foxtroi House yn deall pam mor fuddiol i'r bobl yn eu gofal yw defnyddio'r Gymraeg. Rydym yn cynnig

- Gwersi Gymraeg anffurfiol wythnosol i staff
- Cymorth gydag arwyddion Gymraeg yn y cartref
- Cymorth gyda chyfieithu Gymraeg.

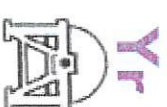
PAPUR BRO: YR HOGWR

Yr Hogwr - Papur cymunedol Cymraeg ar gyfer ardal Pen-y-bont ar Ogwr a gyhoeddir yn fisol gan bobl lleol o fewn cymunedau lleol Pen-y-bont ar Ogwr. Ar ôl 35 mlynedd o ymrwymiad i gynhyrchu'r Hogwr a'i ddosbarthu, teimla'r pwylgor ei bod yn bryd i rywun arall gymryd yr awenau wrth gynhyrchu'r papur a chydlynu'r gwirfoddolwyr. Diolch enfawr i aelodau'r pwylgor am eu hymroddiad i sicrhau'r papur drwy gydol y blynyddoedd hyn.

Nid oedd y Fenter am weld y papur yn dod i ben, ac felly roedd yn ddatblygiad newydd a chyffrous i ni gymryd y cyfrifoldeb o gyhoeddi'r Hogwr er mwyn sicrhau ei ddwyfodol. Rydym wedi dod â syniadau newydd, ffres ac ifanc i'r papur ac rydym yn ymwybodol iawn o gyfraniad arbenig yr Hogwr i gynnal a hyrwyddo bywyd Cymraeg ein cymuned, sydd wedi gosod y sylfaen i waith y Fenter. Rydym wedi dibynnu llawer ar brofiad y gortfennol, ac rydym hefyd wedi gallu parhau i wneud defnydd o'r tîm ardderchog o wirfoddolwyr sydd gennym, diolch i bob un ohonoch. Edrychwn ymlaen at flynyddoedd eto o gyhoeddi'r Hogwr.

EBRILL 2022 Pris £1

RHIFYN 338

HOGWR

PAPUR BRO OGWR

Gair gan Gadeirydd Menter Bro Ogwr

Lloyd Evans

Mae'n frainc i Fenter Bro Ogwr gymryd cyfrifoldeb dros Yr Hogwr. Mae bwysig i gadw ein Papur Bro er mwyn gallu rhannu straeon, hanes a digwyddiadau ein cymunedau.

Ces i fy ngeni ym Maesteg. O'n i ddim yn mynd i'r ysgol Gymraeg pan o'n i'n tyfu ian a doedd neb yn y teulu'n siared Cymraeg, ond gwnes i TGAU a Safon Uwch fel ail iaith ac yna gradd ym Mhrifysgol Abertawe. Ar ôl graddio, des i'n gyfieithydd a dw i'n defnyddio'r iaith bob dydd yn y gwaith. Wedi symud yn ôl i Ben-y-bont, o'n i eisiau cymdeithasu yn Gymraeg, felly dechreuais i fynd i ddigwyddiadau Menter Bro Ogwr. O'n i'n chwilio am gyfleoedd i wirfoddoli a gortfen Gwobr Dug Caeredin, felly des i'n wirfoddolwr ieuencid yng nglwb ieuencid Menter Bro Ogwr ac yna gwaethio i'r Fenter. Ymunais i â'r pwylgor yn 2009, cyn dod yn Gadeirydd Menter Bro Ogwr yn 2012.

Diolch yn fawr i'r holl bobl, yn enwedig Bwrdd Yr Hogwr, sydd wedi gwirfoddoli a gwaethio'n ddiflino i gynhyrchu.

cyhoeddi a dosbarthu ein papur bro dros y blynyddoedd. Dyma obelithio y bydd e'n parhau i ddatblygu a fflynnu am flynyddoedd i ddod, gan roi plëser a mwynhad i'w ddarlïenwyr fflyddïon.

PARTNERIAETH GYDAG AWEN

Ers nifer o flynyddoedd, mae Menter Bro Ogwr wedi gweithio'n agos iawn gydag AWEN. Sefydlwyd Ymddiriedolaeth Ddiwylliannol Awen yn 2015 fel sefydliad elusennol ag amcanion i wella cyfleoedd diwylliannol ym Mhen-y-bont ar Ogwr a'r ardal ehangach. Ei phwrpas yw Gwella Bywydau Pobl trwy ddarparu gofod a chyfle i bobl fwynhau profiadau diwylliannol bywiog sy'n ysbrydoli ac yn gwella eu hymdeimlad o lesiant.

Mae Menter Bro Ogwr wedi darparu nifer o gyfleoedd a digwyddiadau ar y cyd ag AWEN er mwyn sicrhau bod cyfleoedd cyrhaeddiadol cyfrwng Cymraeg ar gael yn lleol. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, rydym wedi datblygu'r partneriaeth ymhellach wrth ailu sefydlu grwpiau newydd o fewn lleoliadau AWEN yn ogystal â chynnal Gŵyl Ogi Ogi Ogwr ym Mharc Gwledig Bryngarw.

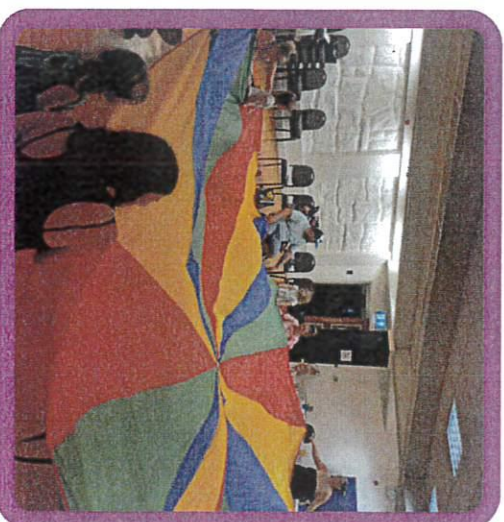
Mae'r gwaith hwn wedi adeiladu ar y cydweithio gwyb a ddatblygodd yn sgil prosiectau teuluo ac edrychwn ymlaen at barhau â'r partneriaeth lwyddiannus hon wrth i'r Fenter baratoi i adleoli ein swyddfa yn Neuadd y Dref ym Maesteg.

Llyfrgelloedd
Libraries

Ymddiriedolaeth
Ddiwylliannol
Cultural Trust

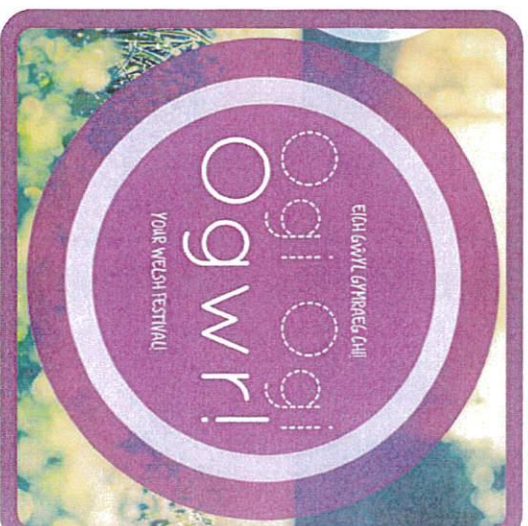
GŴYL OGI OGI OGWR

Unwaith eto eleni, cynhaliwyd ein Gŵyl fach Gymraeg Ogi Ogi Ogwr ym Mharc Gwledig Bryngarw.

Ar Fehefin 25ain 2022, cynhaliwyd diwrnod o weithgareddau, perfformiadau a stondinau gwybodaeth ar gyfer y teulu cyfan, gyda'r rhain yn cynnwys Halibaw, plant Ysgol Cynwyd Sant, plant Ysgol y Ferch o'r Sgêr, Sgiliau Syrcas gyda Dewin, Stori a Chwarae gyda Cymraeg i Blant, Celf a Chrefft, Chwaraeon, Gweithgareddau Arweinyddiaeth, a Dysgu Cymraeg Morgannwg.

Ymwelodd dros 200 â'r ŵyl yn ystod y diwrnod bendigedig, pawb yn dod at ei gilydd i hybu'r Gymraeg ym Mharc Gwledig Bryngarw. Rydym yn ddiolchgar iawn i Kath am gydlynu trefniadau Ogi Ogi Ogwr 2022.

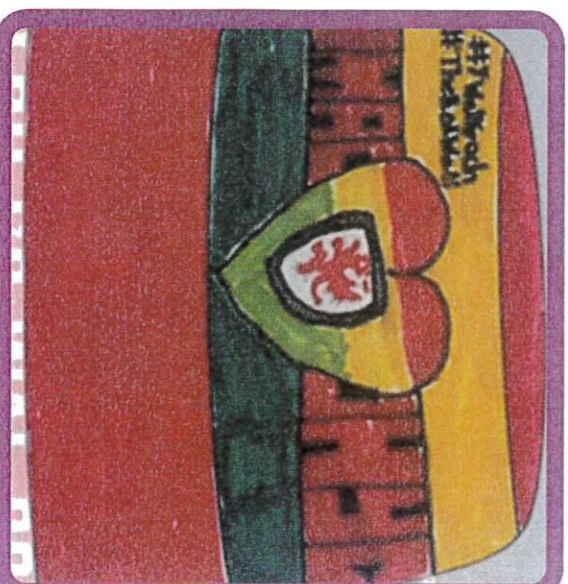
Erbyn hyn mae Ogi Ogi Ogwr yn uchafbwynt yn ystod y flwyddyn i'r Fenter ac i'n partneriaid ac yn cynnig cyfle ardderchog i ddathlu Cymreictod y sir ac i ddangos yr amrywiaeth o gyfleoedd sy'n bodoli'n lleol i ddefnyddio'r Gymraeg. Edrychwn ymlaen at ddatblygu'r ŵyl ymhellach y flwyddyn nesaf ac rydym yn cynllunio ar gyfer cynnal y prif berfformiadau yn Nhŷ Parc Bryngarw.

CEFNOGI YMGRYCHOEDD Y LLYWODRAETH

Parhawyd i gefnogi ymgyrchoedd perthnasol gan Lywodraeth Cymru ar dudalennau Facebook, Trydar ac Instagram Menter Bro Ogwr, mewn ysgolion ac fel rhan o brosiectau cymunedol y Fenter. Roedd ymgyrchoedd cenedlaethol fel Diwrnod ShwMae Sumae a Dydd Miwsig Cymru, yn arbennig, wedi denu cryn dipyn o sylw.

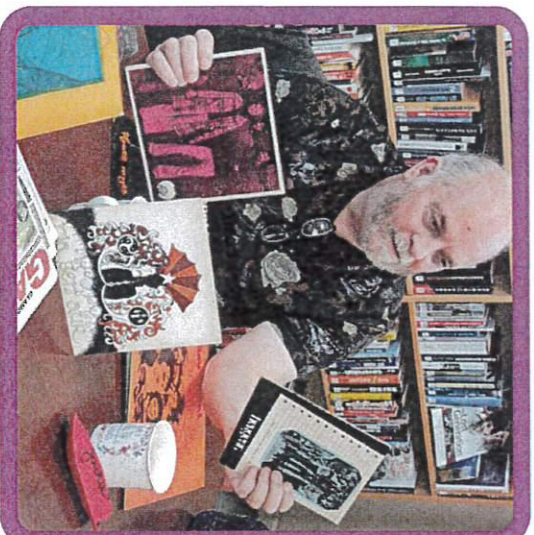
GWIRFODDOLI GYDA MENTER BRO OGWR

Mae denu a chefnogi gwirfoddolwyr wedi bod yn rhan annatod o waith y Fenter ers ei sefydlu.

Mae cefnogaeth ac ymroddiad gwirfoddolwyr yn ein galluogi ni i ddarparu trawstoriad eang o gyfleoedd trwy gyfrwng y Gymraeg.

Yn ogystal, mae'r cyfle i wirfoddoli gyda'r Fenter trwy gyfrwng y Gymraeg yn brofiad allweddol wrth ddysgu'r Gymraeg, rhannu sgiliau neu fanteisio ar gyfleoedd newydd o fewn y gymuned i ddefnyddio eich Cymraeg.

Mawr obeithiwn y gallwn barhau i ddatblygu'r cyfleoedd hyn a sicrhau bod cyfleoedd newydd i wirfoddolwyr o bob oedran wirfoddoli trwy gyfrwng y Gymraeg yn lleol a chael cydnabyddiaeth am y cyfraniad hwn.

CYFATHREBU Â'R CYHOEDD

Rydym wedi parhau i godi ymwybyddiaeth o waith y Fenter, y Gymraeg, digwyddiadau cymdeithasol, a'r gwasanaethau Cymraeg sydd ar gael drwy osod erthyglau rheolaidd yn ein papur bro.

Rydym yn gwneud defnydd cyson o'n tudlennau Facebook, trydar ac Instagram ac wedi gweld cynnydd parhaol yn nifer y dilynwyr sydd gan y Fenter. Ar ddiwedd y flwyddyn, roedd 2,100 yn ein dilyn ar Facebook a 1572 ar Twitter. Roedd 400 o bobl hefyd yn ein dilyn ar Instagram erbyn diwedd y cyfnod hwn.

Diolch

Diolch i'r holl rieni, plant a phobl ifanc am droi atom yn y Fenter laith i chwilio am gefnogaeth neu weithgareddau trwy gydol y flwyddyn. Rydym yn falch o allu gwasanaethu trigolion Sir Pen-y-bont ar Ogwr, drwy gynnig rhywfaint o gymorth o ran eu hanghenion ieithyddol, ond yn falch hefyd o allu dwyn perswâd ar eraill o ran rhoi cynnig ar ddefnyddio'r Gymraeg a'r manteision o'i defnyddio, boed fel dysgwyr, grwpiau cymunedol neu fudiadau lleol. Diolchwn hefyd i'r holl wirfoddolwyr sydd wedi rhoi o'u hamser yn ystod y cyfnod hwn, i helpu i lywio gwaith y Fenter, neu i'n cefnogi wrth gynnal gweithgareddau.

Menter Bro Ogwr

Tŷ'r Ysgol,

Pen yr Ysgol,

Maesteg,

CF34 9YE

E-Bost: menter@broogwr.org

Gwefan: www.menterbroogwr.cymru

menter@broogwr

[@menterbroogwr](https://twitter.com/menterbroogwr)

[menterbroogwr](https://www.instagram.com/menterbroogwr)

